

Lähetysshiippakunnan ensimmäinen pappisvihkimys Pyhän Sydämen Kappelissa Helsingissä 2.10.2010

Tuolloin vihin kaikkiaan neljä nuorta miestä papiksi kahden ruotsalaisen piispan ja Luther-säätiössä työskentelevien pastoreiden avustamana sekä suuren ystävä- ja esirukoilijajoukon tukemana.

Sami Liukkonen sai virkamääräyksen Mikkelin Titus-yhteisön pastoriksi, *Markus Nieminen* Hämeenlinnan Matteus-yhteisön pastoriksi, *Eero Pihlava* Helsingin Markus-yhteisön pastoriksi ja *Jani-Matti Ylilehto* Kokkolan Andreas-yhteisön pastoriksi.

Pappisvihkimys tapahtui messun yhteydessä. Liitän oheen tervehdyksenä saarnani, jonka pidin kyseisessä mesussa.

Matti Väisänen
Piispa
Missionsprovinsen i Sverige och Finland

PIETARI PAPINKOULUSSA

Jh 21:15-17

Saarna pappisvihkimyksessä

Pyhän Sydämen kappeli

(2.10.2010)

Teksti

Kun he olivat syöneet, Jeesus sanoi Simon Pietarille: "Simon, Johanneksen poika, rakastatko sinä minua enemmän kuin nämä toiset?" "Rakastan, Herra", Pietari vastasi, "sinä tiedät, että olet minulle rakas." Jeesus sanoi: "Ruoki minun karitsoitani." Sitten hän kysyi toistamiseen: "Simon, Johanneksen poika, rakastatko minua?" "Rakastan, Herra", Pietari vastasi, "sinä tiedät, että olet minulle rakas." Jeesus sanoi: "Kaitse minun lampaitani." Vielä kolmannen kerran Jeesus kysyi: "Simon, Johanneksen poika, olenko minä sinulle rakas?" Pietari tuli surulliseksi siitä, että Jeesus kolmannen kerran kysyi häneltä: "Olenko minä sinulle rakas?", ja hän vastasi: "Herra, sinä tiedät kaiken. Sinä tiedät, että olet minulle rakas." Jeesus sanoi: "Ruoki minun lampaitani. (Jh 21:15-17.)

JOHDANTO

- a. Rakkaat veljet ja sisaret, tässä messussa vihitään neljä nuorta miestä papiksi: Heillä on takana pitkät teologiset opinnot. Varsinaisten korkeakouluopintojen päätyttyä oli vielä ns. pastoraali- eli ordinaatiokoulutus, joka päättyi eilen pastoraalitenttiin.

- b. Juuri kuulemamme Raamatun jakeet Johanneksen evankeliumin viimeisestä luvusta kertovat apostoli Pietarin suorittamasta pastoraalitentistä. Hänellä oli takanaan sitä ennen 3-vuotiset teologiset opinnot.
- c. Teologiset opintonsa Pietari oli suorittanut ”oppisopimuksella” Jeesuksen johtamassa Galilean peripateettisessa eli vaeltavassa ”teologisessa akatemiassa”.

1. PIETARIN KANDIDAATTIVAIHE (Mt 4:18-22)

1.1. Opintojen alkuvaihe

Matteus kertoo evankeliuminsa 4. luvussa Pietarin opintojen alkuvaiheesta. Simon oli lähtenyt yhdessä veljensä Andraksen ja Sebedeuksen poikien, Jaakobin ja Johanneksen, kanssa Jeesuksen kutumana hänen seuraansa ja aloittanut teologiset opintonsa Jeesuksen seurassa.

1.2. Simonin tausta

Ammatiltaan molemmat veljesparit olivat Gennesaretin kalastajia. Simon ja Andreas olivat ilmeisesti varsin varattomia. Toinen veljespari, Sebedeuksen pojat, joiden äiti, Salome, oli Jeesuksen äidin, Marian, sisar, oli ilmeisesti varsin varakasta väkeä. He olivat ammattikalastajia ja liikemiehiä, joilla oli myös palkattua työväkeä kalastuspuuhissa. Heillä oli toinen talo Jerusalemissa. Jerusalemissa asuva ylipappi oli myös heidän perhetuttavansa (Jh 18:16).

Näiden kahden kalastajaperheen välit eivät ehkä aina olleet täysin ongelmattomat. Sebedeuksen pojat olivat luonteeltaan kiivaita, sillä heidäthän tunnettiin nimellä ”Boanerges” eli ukkosenjylinän pojat.

Matteus kertoo, Salomesta, Johanneksen ja Jaakobin äidistä, että hän tuli Jeesuksen luo pyytämään, että hänen poikansa saisivat istua toinen Jeesuksen oikealla ja toinen hänen vasemmalla puolellaan tämän valtakunnassa. Yleensäkin opetuslapsia näyttää ainakin silloin tällöin askarruttaneen kysymys siitä, kuka heistä on suurin. (Mk 9:34; Lk 9:46; 22:24).

1.3. Kandidaattivaiheen tentti (Mt 16:13-20)

Kandidaattivaiheen lopussa Jeesuksen oppilailta oli Filippoksen Kesareassa tentti. Siitä kerrotaan Matteuksen evankeliumin 16. luvussa.

Tentissä kysyttiin muun muassa sitä, kuka heidän mielestään Jeesus oikein on. Silloin Simon vastasi: *"Sinä olet Messias, elävän Jumalan poika."* Ja Jeesus sanoi hänelle: *"Autuas olet sinä, Simon, Joonan poika. Tätä ei sinulle ole ilmoittanut liha eikä veri, vaan minun Isäni,*

joka on taivaissa. Ja minä sanon sinulle: Sinä olet Pietari, ja tälle kalliolle minä rakennan kirkkoni. Sitä eivät tuonelan portit voita.”*

Jeesuksen Simonille antama lisänimi ”Pietari” merkitsee ’kalliota’. Ja Pietarin tunnustukselle, jonka mukaan Jeesus on Kristus, Vanhan testamentin lupaama Messias ja Jumalan Poika, Kristus on rakentava seurakuntansa. – Kandidaattivaiheen tentti meni Simon Pietarilta hyvin.

2. OPINTOJEN KESKEYTYS JA JATKAMINEN (Lk 5:1-11)

Tulemme Pietarin opintojen jatkovaiheeseen. Luukas kertoo siitä muun muassa evankeliuminsa 5. luvun alussa suuren kalansaaliin yhteydessä.

2.1. Opintojen keskeytys:

Monien Raamatun selittäjien mielestä Luukkaan kerronnasta on pääteltävissä, että Pietari olisi välillä loitontunut Jeesuksesta ja mennyt takaisin ei vain entiseen ammattiinsa vaan myös hengellisessä mielessä omille teilleen (j. 11).

Luukkaan mukaan ollaan jälleen Gennesaretinjärven rannalla. Jeesus, pyytää Pietarilta palvelua ja venettä lainaksi saarnaamista varten (j. 3). Sen jälkeen Pietari saa toteltuaan Jeesuksen neuvoa suuren kalansaaliin (j. 4–7).

2.2. Opintojen jatkaminen

Saaliin seurauksena Pietari tekee parannusta. Iso mies on polvillaan märässä veneessä, ja hänen huuliltaan pusertuvat sanat: ”*Mene pois minun luotani, Herra! Minä olen syntinen mies.*” Mutta tuskin olen väärässä, kun sanon, että samalla Pietarin sisin suorastaan huutaa – tosin ilman sanoja – Herra, älä mene pois! (j. 8-10a).

Suurella sielunhoitajan viisaudella Jeesus oli kutsunut Pietarin uudelleen seuraansa. He vetivät veneet maihin, jättivät kaiken ja lähtivät seuraamaan Jeesusta (j. 11). – Muuten, Jeesuksen seurassa olemisella on merkillinen vaikutus. Siinä tulemme yhä enemmän hänestä riippuvaisiksi. Ja samalla tapaamme itsemme entistä useammin polvillaan.

2.3. Pietari lopputentissä (Mt 26:31-75)

Matteus kertoo evankeliuminsa 26. luvussa Jeesuksen ja Pietarin välisestä viimeisestä keskustelusta ennen Jeesuksen kuolemaa. Keskustelu oli eräänlainen Galilean akatemian lopputentti. Se oli suullinen niin kuin edellinenkin. Tentti jakaantuu kahdelle päivälle.

On kiiristorstai-ilta. Jeesus asettaa ehtoollisen, jonka jälkeen hän ilmoittaa opetuslapsilleen, että ”*tänä yönä te kaikki loukkaannutte minuun...*”, johon Pietari itsevarmana vastaa: ”*Vaikka kaikki loukkaantuisivat sinuun, niin minä en koskaan loukkaannu.*”

Ja Jeesus sanoi Pietarille: ”*Totisesti minä sanon sinulle: tänä yönä, ennen kuin kukko laulaa, sinä kolmesti minut kiellät.*” Pietari vastaa vielä tähänkin samaa itsevarmuutta uhkuen: ”*Vaikka minun pitäisi kuolla sinun kanssasi, en sittenkään minä sinua kiellä.*”

Vain muutama tunti edellisestä, pitkäperjantaiamuna, Pietari lämmittelee ylimmäisen papin pihamaalla nuotion äärellä samalla, kun Jeesusta kuulustellaan vähän kauempana. Hovin palvelijatar tunnistaa Pietarin Jeesuksen seuralaiseksi ja sanoo hänelle: ”*Etkö sinäkin ole tuon miehen opetuslapsia?*” Tässä yhteydessä Pietari *kolme kertaa* kieltää Jeesuksen. Hän vannoo kirosanoilla puhuttaen vahvistaen, ettei hän ole koskaan tuntenut tuota miestä. (26:69–75; Jh 18:17, 25, 27.) – Pietarin lopputentti meni täydellisesti pieleen.

3. PIETARIN ORDINAATIOKOULUTUS

Tulemme tämän saarnan kolmanteen kohtaan: Pietarin ordinaatiokoulutukseen. Se alkoi välittömästi pitkäperjantain tapahtumien jälkeen. Sen sisältönä oli aikaisemmin saadun Jeesuksen opetusten kertaus ja pohdinta yhdessä toisten opetuslasten kanssa. Se päättyi pastoraalitenttiin Gennesaretinjärven rannalla, mahdollisesti samassa paikassa, jossa Jeesus oli noin kolme vuotta aikaisemmin kutsunut Pietarin seuraansa. Kuulustelu tapahtui *nuotion äärellä*, kuten ylimmäisen papin pihamaalla viikkoa paria aikaisemmin. Suurin osa *opetuslapsista* on paikalla nimeltä mainiten.

4.1. Jeesuksen kolme kysymystä Pietarille

Ensin syödään yhdessä kala-ateria, jonka ylösnoussut Herra oli valmistanut. Kun on syöty, Jeesus tekee Pietarille kolme kysymystä.

4.1.1. Jeesuksen ensimmäinen kysymys

Ensimmäinen kysymys kuuluu: ”*Simon, Johanneksen poika, rakastatko sinä minua enemmän kuin nämä?*”

Ensiksikin meidän on syytä panna merkille, että Jeesus ei kutsu Simonia tässä Pietariksi eli Kallioksi”, vaan ”*Simon, Johanneksen pojaksi*”. Tähän sisältynee Pietarille seuraava viesti: Edellisellä nuotiolla ylimmäisen papin pihamaalla sinä käyttäydyit kuin ateisti: Sinä kielsit minut.

Toiseksi, Jeesuksen kysymykseen sisältyvät sanat ”*enemmän kuin nämä*”, ovat viittaus kiirastorstai-iltana käytyyn keskusteluun, jolloin Pietari oli varmaan toisia opetuslapsia loukaten vannonut paremmuuttaan ja sanonut, että vaikka kaikki muut opetuslapset loukkaantuisivat Jeesukseen, hän ei sitä tee, hän on muita vahvempi.

4.1.2. Jeesuksen toinen kysymys

Jeesuksen toinen kysymys Pietarille kuului: ”*Simon, Johanneksen poika, rakastatko minua?*” Kysymys oli muuten samanlainen kuin ensimmäinenkin, mutta siitä puuttuu

viittaus Pietarin luuloon paremmuudesta toisiin opetuslapsiin nähden. Tosin nytkään Jeesus ei puhuttele häntä Pietariksi eli Kallioksi, vaan *Simon, Johanneksen pojaksi*.

4.1.3. Jeesuksen kolmas kysymys

Jeesuksen kolmas kysymys Pietarille kuului: ”*Simon, Johanneksen poika, olenko minä sinulle rakas?*” Jeesuksen kolmas kysymys Pietarille on muutoin täysin edellisen eli toisen kysymyksen kaltainen lukuun ottamatta *yhtä oleellista eroa* molempiin edellisiin kysymyksiin nähden. – Mutta ennen kuin siihen menemme, on syytä huomauttaa, että vaikka Jeesuksen ja Pietarin välinen keskustelu on käyty hepreaksi tai vielä todennäköisemmin arameaksi, Uusi testamentti on kirjoitettu kreikaksi, ja Pyhä Henki on tallettanut mainitun eron kreikkalaiseen tekstiin. Se näkyy kreikkalaisessa tekstissä seuraavalla tavalla:

Kahden edellisen Jeesuksen Pietarille esittämän kysymyksen yhteydessä Uusi testamentti käyttää rakastamisesta sanaa ἀγαπᾶν (agapan), joka tarkoittaa *täydellistä, jumalallista, pettämätöntä rakkautta*. Nyt kolmannella eli viimeisellä kerralla Uusi testamentti korvaa Jeesuksen kysymyksessä sanan ἀγαπᾶν (agapan) sanalla φιλέιν (filein), joka tarkoittaa oikeastaan *inhimillistä rakkautta*, ’tehdä mielellään’, ’haluta’ tai ’pitää jostakin’, kuten sanakirjat sen useimmiten kääntävät.

4.2. Pietarin kolme vastausta Jeesukselle

Vaikka Jeesuksen kysymyksessä kahdella ensimmäisellä kerralla on jumalallista, täydellistä rakkautta osoittava sana ἀγαπᾶν (agapan), Pietarin vastauksessa jokaisella kolmella kerralla on sama ihmellistä rakkautta osoittava sana φιλέιν (filein). Toisin sanoen ylimmäisen papin pihamaalla koettu oli opettanut Pietarille aimoannoksen *itsetuntemusta*. Hän ei enää uhkunut itsevarmuutta eikä kuvitellut itseään muita paremmaksi. Pietari kieltää nyt itsensä, ei Jeesusta.

4.3. Pietarin murhe

Johannes sanoo, että ”*Pietari tuli surulliseksi siitä, että Jeesus kolmannen kerran kysyi häneltä: ’Olenko minä sinulle rakas (φιλέιν, filein)?’ ja hän vastasi: ’Herra, sinä tiedät (οἶδας, oidas) kaiken. Sinä tiedät (γινώσκεις, ginooskeis), että olet minulle rakas (φιλέιν, filein)’.*”

Pietarin murheen syy on selvä. Sitä osoittavat sanat: ”*kolmannen kerran*”. Jeesuksen kolme kertaa toistama kysymys palautti Pietarin siihen synkkään hetkeen, jolloin hän edellisen nuotion äärellä ylimmäisen papin pihamaalla oli raukkamaisesti *kolme kertaa kieltänyt Jeesuksen*. Nyt hän vastaavasti joutuu kolme kertaa kumoamaan kyseiset kieltämisensä.

4.4. Jeesuksen Pietarille antama tehtävä

Jokaisen kolmen Pietarin vastauksen jälkeen Jeesus oli antanut hänelle saman *paimentehtävän*. Uskon, että jos Pietari olisi vastannut Jeesuksen kysymyksiin jumalallista rakkautta osoittavalla ἀγαπᾶν (agapan) sanalla, tuskin Jeesus olisi antanut Pietarille

paimenvirkkaa, sillä siinä tapauksessa hänen edessään olisi ollut samanlainen itsevarma mies kuin kiirastorstai-iltanakin.

Meidän *heikkoutemme* ei ole Jumalan valtakunnan työn menestymisen *este*, vaan sen *edellytys*, sillä *Jumalan voima "tulee täydelliseksi heikkoudessa"* Oman heikkouden näkeminen tekee meidät Jumalasta ja hänen voimastaan riippuvaisiksi.

PÄÄTÖS

1. Rakkaat nuoret veljet, Eero, Jani-Matti, Markus ja Sami, perusteet teidänkin paimenvirallenne ovat muualla kuin teidän omassa osaamisessanne ja erinomaisuudessanne.
2. Työ, johon teidät tänään vihitään, on Kristuksen. Hän on kutsunut teidät seurakuntansa välityksellä. Teidän osuutenne tässä kaikessa on teidän suostumuksenne olla Kristuksen käytettävänä, ja senkin teissä on vaikuttanut Kristus. – Jos siis on halu kerskata, kerskatkaa Kristuksesta.
3. Heti tekstimme jälkeen Jeesus sanoi Pietarille: *"Totisesti, totisesti: Kun olit nuori, sinä sidoit itse vyösi ja menit minne tahdoit. Mutta kun tulet vanhaksi, sinä ojennat kätesi ja sinut vyöttää toinen, joka vie sinut minne et tahdo."* (Jh 21:18.)

Nuorena pappina useita kymmeniä vuosia sitten valmistauduin saarnaamaan Oulun tuomiokirkossa. Olin sakaristossa. Suntio meni soittamaan kirkon kelloja. Eläkkeellä oleva piispa Hannes Leinonen otti tuolin perän päältä minulle varatun alban aikomuksenaan pukea se ylleni. Sanoin hänelle, että olen vielä nuori, joten voin hyvin pukea sen itsekin. Hän katsoi minua kotvan aikaa syvälle silmiin ja sanoi: "Ellei toinen saa sinua pukea, sinulla ei ole mitään asiaa tuonne alttarille enempää kuin saarnatuoliinkaan."

Rakkaat nuoret veljet, alttarilla ja saarnatuolissa te ette edusta itseänne, vaan Kristusta ja hänen ajatuksiaan. Itseänne te edustatte korkeintaan synnintunnustuksen aikana. Siksi teidät tänäänkin vaattetta toinen, ette te itse.

Aamen.